

Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	16 Ionawr 2014
Swyddog Arweiniol:	Pennaeth Cwsmeriaid a Chymorth Addysg
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cwsmeriaid a Chymorth Addysg
Teitl:	Data Llefydd Ysgol

1. Beth mae'r adroddiad amdano?

Mae'r adroddiad yn ceisio darparu'r Pwyllgor â'r wybodaeth ynglŷn â llefydd disgyblion, rhagamcaniadau ar gyfer y dyfodol, cyflwr a sefydlogrwydd ysgolion a'r nifer o gabanau dros dro sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

I ddarparu gwybodaeth a ofynnodd y Pwyllgor amdano wrth ystyried yr adroddiad chwarterol ar berfformiad yn Rhagfyr 2013.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn nodi'r sefyllfa a'r sylwadau ar y gweithredoedd a ymgwymerir fel rhan o'r Cynllun Corfforaethol i wella cyflwr ysgolion yn gyffredinol yn Sir Ddinbych.

4. Manylion yr adroddiad.

4.1 Cefndir

4.2 Yn 2009 fe fabwysiadodd y Cyngor y Fframwaith Polisi Moderneiddio Addysg fel dogfen allweddol i hwyluso'r broses o drefnu ysgolion a gwella cyflwr ysgolion yn gyffredinol yn Sir Ddinbych. Trwy ddefnyddio'r Fframwaith Polisi mae'r Cyngor wedi gorfod gwneud sawl penderfyniad anodd ynglŷn â dyfodol nifer o ysgolion.

4.3 Dyma'r Cyngor yn cymeradwyo ei Gynllun Corfforaethol yn Hydref 2012 ac mae un o'i saith blaenoriaeth y cynnwys ymrwymiad i "Wella Perfformiad mewn Addysg ac Ansawdd Adeiladau ein Hysgolion". Mae'r ymrwymiad yn cynnwys cynigion cyllido i fuddsoddi oddeutu £96miliwn yn ystadau ysgol i wella safon adeiladau ysgolion.

4.4 Yn Rhagfyr 2012 sefydlwyd Rhaglen Moderneiddio Addysg amlwg i helpu â'r gwaith trwy ddefnyddio methodoleg Rheoli Rhaglen. Roedd gan y rhaglen weledigaeth o lefel uchel i ddatblygu, trefnu a gweithredu ystod o brosiectau a gweithgareddau wedi eu cydlynu, sy'n galluogi'r Cyngor i gyflawni canlyniadau yng nghynllun corfforaethol 2012-17.

4.5 Disgwylir i'r rhaglen gyflawni'r canlyniadau canlynol:-

- buddsoddiad sylweddol i wella adeiladau a chyfleusterau mewn ysgolion ac i ddarparu amgylchedd ddysgu gwell i ddisgyblion
- darpariaeth ysgol wedi'i adolygu ledled y sir i sicrhau ein bod yn darparu'r nifer cywir o lefydd ysgol, o'r math cywir, yn y lleoliad cywir.

Byddai hynny'n golygu'r buddion canlynol:-

- gwelliannau sylweddol yn safon adeiladau a chyfleusterau mewn ysgolion
- lleihad sylweddol yn y cabanau a ddefnyddir dros dro fel ystafelloedd dosbarth
- lleihad yn y nifer o lefydd gwag mewn ysgolion, a lleihad mewn gordanysgrifio

4.6 Rhannau mawr o'r rhaglen yn cael ei wneud trwy brosiectau ac adnoddau wedi eu rheoli'n fewnol ond bydd yna lefel sylweddol o waith mewn partneriaeth â Gwasanaethau eraill yn Sir Ddinbych a Llywodraeth Cymru lle dibynnir ar gyllid o'r Gronfa Ysgolion ar gyfer y 21ain Ganrif i redeg y rhaglen.

4.6 Sefyllfa Bresennol

4.7 Atodiad 1 o'r adroddiad yn rhoi golwg cyffredinol ar sefyllfa Sir Ddinbych. Mae hynny'n cynnwys y sefyllfa newidiol ar gyfer llefydd dros ben a'r cynnydd graddol mewn genedigaethau yn Sir Ddinbych. Mae'r atodiad hefyd yn rhoi dadansoddiad o'r tri adolygiad ar ddarpariaeth cynradd sydd wedi eu gwneud yn Sir Ddinbych hyd yma. Mae'r cynigion hyn wedi arwain at gael gwared ar gabanau dros dro, lleihad mewn llefydd dros ben wrth gwrdd â'r galw cynyddol ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r atodiad hefyd yn nodi ers 2007 fod yna leihad o 18% yn nefnydd cabanau yn ysgolion Sir Ddinbych. Disgwylir lleihau hynny ymhellach trwy weithredu'r canfyddiadau a wnaed yn adolygiad Rhuthun yn ogystal â chwblhau prosiectau eraill presennol.

4.8 Mae atodiadau 2 a 3 o'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth yn ôl ysgol ar nifer y disgyblion sy'n llawn amser, llefydd dros ben, rhagamcaniadau, cymhwysedd ysgol, cyflwr a sefydlogrwydd adeiladau a'r nifer o gabanau dros dro sy'n cael eu defnyddio. Ar hyn o bryd gwneir arolygon cyflwr yn rheolaidd. I helpu â'r gwaith o adolygu ysgolion rhoddir blaenoriaeth i ymgymryd ag arolygon ar gyflwr cyn y gellir cyflwyno unrhyw gynigion i gael eu hystyried.

4.9 Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif

4.10 Mae'r pum prosiect Band A ar gyfer Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif yn dangos yn glir yr angen i wella safon adeiladau a chyfleusterau mewn ysgolion, i alluogi'r broses o gael gwared ar y cabanau a lleihau'r nifer o lefydd gwag mewn ysgolion fel a ganlyn.

- Mewn darpariaeth uwchradd fe gafodd Ysgol Glan Clwyd ac ysgol Rhyl High eu graddio fel gwael o ran cyflwr a phriodoldeb.

- Bydd y cynigion ar gyfer Ysgol Glan Clwyd, Ysgol Gymunedol Bodnant, Ysgol Bro Dyfrdwy a'r prosiect darpariaeth Ffydd ar y Cyd i addysg Uwchradd i gyd yn cyfrannu at gael gwared ar y cabanau dros dro.
- Bydd y ddarpariaeth ar gyfer Ysgol Newydd y Rhyl, Ysgol Gymunedol Bodnant, Ysgol Bro Dyfrdwy a darpariaeth Ffydd ar y Cyd i addysg Uwchradd yn arwain at leihau llefydd dros ben. Bydd cynigion Ysgol Glan Clwyd yn atal gordanysgrifio ar gyfer addysg uwchradd Cyfrwng Cymraeg.

4.11 Meysydd Eraill o Flaenoriaeth

- 4.12 Mae'r Cynllun Corfforaethol o bosib yn galluogi £23miliwn pellach i gael ei fuddsoddi i weithredu'r darganfyddiadau a wnaed yn yr adolygiadau a phrosiectau gwaith adeiladu a gwella ysgolion. Heb wneud penderfyniadau ar hyn o bryd ynglŷn â lle gwneir y buddsoddiad.

5. **Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at Flaenoriaethau'r Gorfforaeth?**

Mae'r ffrwd gwaith hwn yn cyfrannu'n uniongyrchol i'r flaenoriaeth o fewn y Cynllun Corfforaethol i "Wella Perfformiad mewn Addysg a Safon Adeiladau ein Hysgolion". Mae'r ymrwymiad hwn yn cynnwys cynigion ariannu i fuddsoddi oddeutu £96miliwn i ystadau ysgolion er mwyn gwella adeiladau ysgol.

6. **Beth yw'r gost a sut y bydd yn effeithio gwasanaethau eraill?**

Disgwylir i'r gost cyffredinol ar gyfer rhedeg y Rhaglen fod yn oddeutu £96m. Bydd £73.4 o hwn yn cael ei ariannu fel rhan o'r Rhaglen Ysgolion ar gyfer y 21ain Ganrif lle bydd 50% ohono'n dod yn uniongyrchol o Lywodraeth Cymru.

7. **Beth yw prif ganlyniadau'r Asesiad Effaith ar Gyfartaledd (EAG) a wnaethpwyd ar y penderfyniad? Dylid atodi'r templed EAG fel atodiad i'r adroddiad hwn.**

Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. **Pa ymgynghoriadau a wnaed gydag Archwilio ac eraill?**

Lluniwyd yr adroddiad yn ôl cais y Pwyllgor Archwilio ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw ymgynghori pellach wedi'i wneud.

9. **Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

Y gyllideb ysgolion yw'r gyllideb referniw mwyaf yn y Cyngor ac mae hefyd yn cynrychioli'r buddsoddiad mwyaf o fewn y Cynllun Corfforaethol. Felly mae'n hanfodol fod y Cyngor yn ymwybodol o'r nifer o ddisgyblion sy'n debygol o fod wrth symud ymlaen.

10. Beth yw'r risgiau ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau nhw?

Mae yna risg na fydd cyfraniad arian cyfatebol Llywodraeth Cymru at Band A o raglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif yn cydymffurfio ag amerslen rhaglen waith Sir Ddinbych sydd ar hyn o bryd yn cael ei reoli fel rhan o'r Gofrestr Risg Corfforaethol cyffredinol. Mae'r gofrestr risg yn seiliedig ar wasanaeth ar gyfer Cwsmeriaid a Chymorth Addysg sydd hefyd yn cynnwys nifer o risgiau a gweithredoedd lliniarol ar gyfer y Rhaglen Moderneiddio Addysg ehangach. Cedwir cofrestr risg gan Fwrdd y Rhaglen ac mae prosiectau unigol hefyd yn rheoli cofrestrau risg ar lefel prosiect. Mae'r rhain yn cael eu hadolygu'n rheolaidd.

11. Pŵer i wneud Penderfyniad

Erthyglau 6.3.2(c) a 6.3.3(ch) yng Nghyfansoddiad y Cyngor

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Rhaglen - Moderneiddio Addysg

Ffôn: 01824 706254